

Debrece 1869
67-73. náj
a hiegből

53, 54. náj
hiegből

1869.

36. szám.

Csütörtök, augusztus 19.

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.

Három hóra 3 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.

3 hóra 3 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecseyház földszint a szerkesztőséghez hármentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszert

Nyitási díj: 15 kr. soronkint.

Bélyegdíj:

minden belgatásért külön 30 kr.

Előfizethetni helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok utján.

Politikai napi szemle.

= Napoleon gyengélkedése ezuttal igen leverőleg hatott a kedélyekre. F. hó 12-én a császár csuzos bántalmak folytán volt kénytelen az agyat őrizni, melyek bizonyos időközökben aggodalmat költő heveny alakban léptek fel, s egy időre tagjai szabad használatától, sőt néha eszméletétől is megfosztották. A senatoroknak e napra kitűzött elfogadása nem történet meg. Csak délután történt annak hivatalos elhalasztása St. Cloudból. Ehhez még aztán azon feltűnő körülmény járult, hogy az ily dolgok felől rendszerint biztosan értesülmi szokott, s Rouhertól még mindig sugalmazott „Public“, másnap azt állította, hogy ezen elfogadás megtörtént, sőt hogy a császár egész este az elfogadó termekben volt, s hosszas ott időzése által a betegsége felől szárnyaló híreket megczáfolta. Bár a „Public“, e demetit másnap újból dementirozta, mindazáltal e tényállásnak öntudatosan történt elferdítése még csak növelte azon rossz sejtelmeket, melyek a császár egészségi állapota felől elterjedtek. Azonban már 14-én a császári herceget, ki a chalonsi táborba utazott Napoleon a St. cloudi park rácsozatáig képes volt elkísérni.

De ennek daczára a császárnak az aug. 15-ére mint bizonyosnak állított látogatása a chalonsi táborban mégis elmaradt, s Niel tábornagnak ezt megelőzőtt halálát, inkább ürügynek mint oknak kell tekinteni ezen minden évben rendszeren megtörténi szokott ünepélyes utazás elmaradására. Jelenleg a császár ismét egészséges, s az orvosok tökéletesen meg vannak nyugodva. A császár életkoránál és e kór rohamainak gyakrabbi visszatérténél, az orvosok ilyenemű állítása sokat fogveszteni megnyugtató erejéből. A börze magatartása, s azon rémülés, mi a magasabb udvari körökben uralkodik, nem sok illusiót engednek ez irányban fenmaradni.

A clericalis lapok, nevezetesen a párisi Univers és Monde, nagy elszörnyedéssel beszélnek azon kegyetlenségekről, a melylyel a jelenlegi spanyol kormány a csapatai által elfogott carlistákat, kivált ha azok az egyházi rendhez tartoznak sujtja. Demokratikus részről az ily véres erőszakoskodások mindig, lett legyen az bár kik ellen alkalmazva kárhóztattattak, s az ultramontánpárt most megrozza a spanyolkormány e tekintetbeni szigorát.

Mig Franciaországot a császár betegsége is a reformok, Spanyolországot pedig a belviszályok lecsendesítése tartják elfoglalva, a beteg ember a folyó évi pénzügyeit rendez. A török budget a rendes kiadásokban ez évre 1.507,250 font sterlinget, a rendkívüliekben 2.102,150 font sterling deficitet, tehát egészben 3.609,400 font sterling deficitet mutat fel, mely a most létesített 12.000,000

font sterling kölcsön által fedeztetik, így még egy kis készpénz is marad. E hiteles tudósítás által tehát meg van czáfolva az „Independ. Belge“, általunk is közlött azon híre, hogy a porta ez évbeni költségvetése nem fog deficitet felmutatni.

Lissabonban a kamarák f. hó 25-ig elnapoltattak, az új kabinet mind a két kamarában tekintélyes többségre számolhat.

Ujdonságok.

— Felhívás. A debreczeni ügyvédegyülethez a folyó aug. hó 25, 26, 27, 28-dik napján Heidelbergben tartandó német jogászgyűlésre meghívás intéztetvén: e meghívást az egylet t. tagjainak azzal van szerencsém tudomásukra juttatni, hogy a ki azanti jogászgyűlésben részt venni kívánna: ez iránti szándékát az egylet elnökségénél, hol bővebb értesítést nyerhet, mielőbb kijelenteni sziveskedjék. Debreczen, 1869 aug. 18-án. Elnöki megbízásból: Kovács Sándor, titkár.

— A befogott vásári tolvajok és zsebmetszők közül tegnap ismét 18-an eltolonczoltattak. Legnagyobb contingest szolgáltatnak e veszedelmes iparághoz Miskolcz, Csaba, Tinnye, Topolya, A.-Szántó és Nagy-Várad, Legközelebb igen érdekes adatokat fogunk közölni a magyarországi tolvajok és zsebmetszők rendezett társulatai felől; ezuttal csak azt említjük meg, hogy a téli és tavaszi vásárkor hurokra került, s előre letartóztatott zsebtolvajok közül ez uttal egy sem merte magát mutatni. A most elesipettek többnyire először próbáltak volna itt szerencsét.

□ A lőrincz napi juhvásár óta mindennap reggel és alkonyatkor sajtáságos háromnikus kolompálás űti meg a már már nyugovó és még szendergő nagy utczei lakosok fülét, egy falka birka csapatot hajtogatnak ki és be, még pedig a mezei rendőr kapitány ur háza előtt végig a legelőre, de hogy ki-e nem lehet kitűdni, mert a juhász ficzko nem mondja meg a tulajdonos nevét; hát a birkák privilegiummal birnak a juhok felett?

— Jó tettért, jót ne várj. Egy vidéki szegény földmives, ki a vásárra behozott terményeit 30 frtért eladta, egy pohár bort ivandó Szilágyi István nyugoti soron levő koresmájába betért, s ott két legényt talált kiket kínálgatni kezdett, s így hárman néhány iteze bort el is fogyasztottak. Az atyafi kissé elálmosodva a falnak dült, s ki írja le ébredésének kellemetlen meglepetését, midőn szeméit felvetve sem az általa vendégelt legényeket, sem a bugyellárját, melyet vigyázatlanul a lőczán maga mellé tett, nem találta. A két jó madár csupa köszönetből, s talán emlékül a szives barátságra, odább állott vele. A kárvallott jelentést tevén, a kapitányi hivatal nyomozást rendelt el, s a két jó madarat csak ugyan meg is találták Váci Miklós és Jenei

Imre kútkotrók személyében, az egyik heves-szent-marjai, a másik polgár-i születésű. Az ellopott pénzt 5 frt híjával még megtalálták nálók s jelenleg a börtönben várják hálátlanságok jutalmát.

— Megkerült ökrök. Ugocsa megyében 4 db ökör ellopott, s a káros a vásár alkalmával jelentkezett Megyasszay Sámuel csendbiztosunknál, s ennek azon sikeres eredménye lett, hogy a baromvásárban a négy ökör megkerült, s a tolvajok egyike elfogottat A másikkal sikerült hirtelen megugrani.

— Uj n e c z o z á s i h i r e k. Nem lesz felesleges a katonakötelesek tájékozáására a következőket közlenünk. Az újabb törvény szerint a katonakötelesek névsorának kifüggesztése, miután a bejelentési rendszer hozott be, nem rendeltetik el, a helybeli kapitányi hivatal mindazonáltal ez évben még kiírja, s kiragasztatja a sorozásra megjelenő tartozók névsorát; ha valakinek neve e névsorból tévedésből kimaradna, azért valamiképp el ne mulasztja magát az illető jelenteni, miután az nem menti fel a megjelenés kötelezettsége alól, és pedig annyival inkább, mert a meg nem jelenők ellen a törvény ide vonatkozó szigorú §-ai, elnézés nélkül fognak alkalmaztatni.

— M á r t o n K á r o l y urnak 16 éves hajadon leánya Piroska ma d. e. 1/2 11 órákor meghalt. Béke hamvaiba.

— A T á n c z o s I s t v á n leánynevelőintézetében — piacz 2144. sz. a. — september 1-én megkezdődnek az előadások. Az intézet 6 évi tanfolyamot foglal magában, két elemi-két közép- és két felsőosztályal. Az intézetben lakó növendékek a rendes tantárgyakban oktatás-és teljes ellátásért a 10 óra terjedő tanévre fizetnek 225 frot. A bent nem lakók fizetnek az 1—2. elemi osztályban 4 frot, 3—4. középosztályban 6 frot az 5—6. felsőbb osztályban 8 frot havonkint.

— A ref. egyház tanács folyó hó 22-én vasárnap d. e. 10 órákor közgyűlést tart. Tárgyak: egyházi pótdó elleni óvás; a gazdasági szakosztály jelentése stb.

— A z o r s z á g o s honvéd-egyleti közgyűlésre felmentek Pestre, a helybeli honvéd-egylet küldötteiképen: Simonffy Sámuel, Uray József, Dáné István; ma indulnak: Baranyi Miklós és Hoffmann József.

— F e n t e b b említettük, hogy a vásári tolvajok és zsebmetszők, s egyáltalában azon egyének felől, kik a más tulajdonának lopva eltulajdonítását iparképen űzik, némi adatokat közlendünk. — Ez iparág többnyire családi hagyaték, a legtöbb vásári zsebmetszőnek és tolvajnak apja, anyja, nagyapja is az volt. A férfiak előkelő magaviseletű gavallérok — no t. i. az öltözetben, s a nők is divatszertien öltöztek. Keresztény ritkán akad közbök. Az eddigi nyomozások szerint soha nem dolgozik egy sem a maga kezére, jöjjenek bár össze hány helyűn, azért a kereset közös, azon kivétellel, hogy az, ki az üzletet javasolta és az, ki végrehajtotta, a legnagyobb részt kapják. Van ezeknek összeköttetésük majdnem minden nagyobb városban, s az olyan már vállalkozni megszűnteket, kik valami jó üzletet fedeznek fel, szívesen honorálják! Azon igen tisztelt zsebmetszők, kik városunkat látogatásukkal szerencsétetni szokták, leginkább Miskolcz, Csaba, A.-

Szántó, Timnye, Topolya és N.-Váradról valók. — Szolgálhatnánk a névsorral is, bár az kissé hosszasan lenne, mert majdnem mindenik 3—4 nevet visel. — Amidőn többnyire vasuton a III. helyen megérkeznek, senki sem hinné el, hogy ez elegans urak és hölgyek a kézi legnagyobb ügyesség felkent lovagjai. — Különben ezek még csak az apróbb, ártatlanabb fajhoz tartoznak. Van ezeken kívül az országban egy messze elterjedt, betörésekkel és nagyobb tolvajlásokkal foglalkozó banda, melynek eddig ismeretlen tagjai Pozsonyban, Miskolczon, Aradon, Kolozsvárt, Maros-Vásárhelyen, Temesvárott, tartózkodnak, a központ Pest, honnan a banda működésének vezetése történik. Ezek leginkább oly betörésekkel foglalkoznak, a melyek a 6000 forintot meghaladják: Curiosum képen megemlítjük, hogy a társulat tagjai az összejövetelre egy nagy német hírlap nyíltérben hivatnak fel, rendszerint ily módon: „Az összejövetel sept. 14-én X. városban leend.” Még eddig a legszorgosabb firkészéssel sem lehetett a jó madarakat hurokra keríteni.

— M e g h a l t a k : Aug. 11. Cz. u. Magyar Gábor 1 Borbála 1 éves, vérhasban. Cs. u. Erdei István 1. Eszter 1 éves, aszkór. V. u. Nagy Mihály 1. Julianna 4 hón., hasm. Közkórh. Bana Mihályné, Erdős Mária 66 éves, szélhűdésben. Augustus 13-kán, Cz. u. Nádudvari Julianna 30 éves, gögsorv. Cs. u. Sipos Mihály f. János 1/2 éves, aszkór. Cs. u. Örvödi Ágnes 62 éves, gége és tüdőorvadás: Közkórh. Tóth Jánosné Tóth Katalin karcagi szül. 42 év., özvegy vízkórban.

MUTATVÁNY.

„Adalék Debreczen város történetéhez” czimű dolgozathól.

(Folytatás.)

VI.

Elzugott a vihar. Az 1711-ik évben létrejött szathmári compositio folytán, a béke, a harci viszályok miatt sokáig zaklatott hazában helyreállott. Élvezhető tehát a csend és nyugalom áldásait Debreczen városa is. — S azt lehetett volna várn, hogy a mult századok példájára és előbbi mód szerint fog a város haladhatni, és a debreczeni bíró, tiszteletes tanácsával, mind a városi közönséggel, mind a kebelbeli hely. hitv. egyháznak és főtanodának is érdekében, a hatalmában levő anyagi erővel, belátása szerint fog rendelkezhetni.

De az idők hatalmasak lettek az emberknél.

T Á R C Z A.

A lőrincz-vásár.

Vásárunkat nem mondhatjuk sikerültnek; a vevők közönyösek és elteltek levén a közepes portékával, csak az oly árulók irányában vetkeznek le közönyösségüket, kik erősen kiabálnak; ekkor is az árucikknek csak nagyja után kapkodnak, kicsinyiségekben elég gazdagok; de meg ez a vásárló üzletvilág még az eleven portékából is azt kedveli legjobban, a mi maga is viczkán-dozik; ez az oka, hogy az érzéketlen tárgyaknak alig volt keletük, kivévén, ha az érzéketlen tárgy oly becsesnek tünt fel, hogy az érző valóságot is is felülmulat, mint például az arany a lelkiismeretet; no az ilyen drága kincs még a mai világban is talált vevőre, a magasabb körökből is, a hol az erényt sokszor az aranyhoz mérik. Látván sok áruló, hogy portékája nem kél, kész vala magát lóvá tenni, a minék meglehetősen kelete volt; de bizony a lólabát észrevette a szemes vevő, s így sem lehetett jó vásárt csinálni; minék következtében sok áruló maga árulta magát; de ez sem keltett ingert a vevőknél; hozzá szoktak már az ily silány tüntetéshez is; — azonban a gazda közönség mégis csak megnyitotta erszényét azon tárgyakért, melyekre nagy szüksége volt, s így az ökröknek elég kelete volt, de itt is csak a zimeresét válogatták, melyek jobban mutattak; az ártatlan anyajuhnak lement a bece, nem is csuda, mert sok nyírásom ment már át szegény; a fejős tehének ára még mindig tartotta magát, mert a korszellem már divattá léptette elő a fejős mester-ségét, miből az államférfiak is lezckéket szoktak venni.

Különben a rossz vásárnak oka leginkább a rossz aratás volt; vetettek ugyan a gazdák elég sok jó magot, de a csapásos idő elnyomta a kifej-

A szathmári békeegyezmény folytán általános amnestia (multak feledése) hirdettetett ki. És ezen ígérlet, polgári tekintetben lelkiismeretesen is meg lön tartva. Megtartva lön pedig elannyira, példánakokáért, hogy midőn Pozsonyban — egyik vendéglőben — egy volt labancz haditiszt, egy volt kurucz haditiszttel összekocczanva, az előbbi az utóbbi — magáról megfélekedve — lázadónak nevezé, feljelentvén e dolog a felsőségnek, az eredmény az lett, hogy a volt labancz haditiszt — ki ekkor már ezredesi rangban volt — legfelsőbb parancsolatra, a hadiszolgálatból azonnal elbocsátatott. De ha polgári tekintetben érezhetők voltak is az amnestiának áldásai, nem állíthatni — fájdalom! — hogy vallási tekintetben is úgy állott volna a dolog.

Ide vonatkozólag korántsem jön itt szóba, hogy a Debreczen város királyi városok közé besorozó 1715-ik évi országgyűlés 108-ik törvény-cikkének rendelkezéséhez képest, r. catholicus testvéreink e város kebelében ujjal meghonosulának. — és a r. catholica egyház, mely a XVI-dik század elejéig itten egyedül virágzott, de a mely — akkori hívei léteztél a reformált vallásra térvén által, — itt létezőni darab ideig megszűnt volt, ujjal megtelepedett.

Bizony, bizony, ez okból Debreczennek, a hely. hitvallás megörövidítése miatti aggodalomra sem alapja, sem oka nem volt, de nem is lehetett. Tisztáznai fogom eszmémet.

Szerintem, a vallás szívzükségből eredett bensoképeni hívése annak, hogy van Isten, és cselekvéseinknek az ő szent parancsolatai szerint, lelkiismeretes és szimmutatás nélküli szabályozása. És így a keresztyén vallás, az egy és örök Isten parancsának Jézus Krisztus tanai szerinti követése. A keresztyén vallás közege az erkölcsi és szellemi fejlődésnek, terjesztője a külső és belső műveltségnek, felvilágosodásnak, — hirdetője az emberi haladásnak. De ezeken kívül még a keresztyén vallás a szeretet vallása is; mert hiszen maga a Megváltó mondotta ezt tanítványainak: „Aból ismernek meg titeket, hogy az én követőim vagytok, ha ti egymást szeretitek”. Ugyancsak az evangéliumban van megírva: „Szeressed Uradat Istenedet teljes lelkedből, teljes szivedből és minden erődből”. Ez az első és nagy parancsolat, a második pedig hasonló ehhez, mely így szól: „Szeressed felebarátodat, mint tenmagadat”.

E szellemből kiindulva, a különböző felekezeti keresztyén vallásnak — hirdettesék bár az keresztel vagy csillaggal jelzett templomokban — oda kell lennie irányozva, hogy voltaképp és minden tekintetben érvényesíttessék azon anygali ének, mely Krisztus urunk áldott születés alkalmával, Bethlehennel mezejében régen, zengett ekképen: „Dicsőség magasságban Istennek, Békesség legyen földön embereknek, és jóakarát mindenféle népnek és nemzetségeknek”.

lődest; s így buza helyett csak gaz termett; s így olyasmit arattak, a mit nem vetettek; aztán olyan is arattak, a ki nem vetett. De, a szegénység mellett is, meg volna a jó étvágy, azonban a szakácsok olyasmivel tömik tele az embert, mi elrontja a gyomort, mely már oly sok zagyvalékot megemésztett a szakács konyhájából. Ugyátszik, mintha a szakácsok az emberek életére éheznének, oly rossz eledelket találnak elibök; megjárják, ha egyszer a szakácsos költségtartóját meg a kozmás kását, mint a spanyolok tettek Isabella szakácsnéval.

Mulatság volt ugyan elég; a sok tarkabarka kirakat gyönyörködtette a szemet; de még jobb volt némelyiket jól meg nem nézni, mert a külső cziczomákon jó szemmel meglehetett pillantani a belső felt árnyalatait; eröművészek mutogatták, solterinói proszopopéákkal, a hősiességet ott, a hollines ellenség; oroszlanmutatványoknak híjjával voltak, bizonyosan a zárdákba menekült ez állatkirály sereg, a hol a befalozott barátok kereszteltettek e hősi névre; annál nagyobb számmal akadtak a pillangók, melyek leginkább nyugoti irány vettek, spazar színezésű öltönyeikalatt viselék a varázsvesszőt, melylyei magokra hártották az elegans fiatalaság fölygyelmét; fészkekben, a hol összegyűltek, a legmegkapóbb panoramák fejtették ki ezeregyéji bájaikat, melyekben a szegény világgal ellentétben ragyogott az emberi fényűzés, mi az élet vesztegetéseig harapózott.

Betegség fejtett ki elég, hanem az nálunk csak átmeneti volt, az utasok majd csak otthon veszik észre, hogy mit vásároltak drága pénzért; s csak szükség esetében fogják ráfizetni odahaza a ráadást, tán a családi igények s kötelmek szomorúságára.

Mínthogy erős beteg kevés volt; az orvosoknak sem volt nagy divatjuk; de a gyógyszernek annál drágábbak voltak; és ha még gyökeresen használtak volna, csak hagyján; de majd otthon sül ki, hogy még a hasonzenyi gyógymód sem

A keresztyén vallásnak feladata a Krisztus által előnkbe adott nagyszerű példánykép után, első sorban jó embert, másodikban jó hazafit, és úgy aztán a harmadikban buzgó felekezeti tagot nevelni. És ezen sorrendet bármily felekezeti keresztyén vallásnak — ha csak bigottságra vagy fanatismusra nem akar elfajulni — összevisszaforgatni, semmi szín alatt, nem lehet, nem szabad.

A feladat — mit csak vázlatosan kísértetem meg ecsetelni — magasztos és dicső; s ide vonatkozólag, a különböző hitfelekezeteknek, nem egymás ellen torsalkodni, hanem e feladat minél tökéletesb megfejtésében nemes versenyre szállani elengedhetlen kötelességük.

Fát gyümölcse, vallást követőinek beléértéke szerint kell méltányolni. Már a keresztyén vallású azon felekezet, mely ama magasztos elveknek szinte úgy — mint a protestantizmus — hirdeti, és a melynek hű követői között egy Dugonics Andrást, gróf Festetics Györgyöt, a keszthelyi georgicum létrehozóját, gróf Széchenyi Ferenczet, a magyar muzeum megalapítóját, Révay Miklóst, Versegly Ferenczet, Virágh Benedeket, Dajka Gábort, Kisfaludy Sándort és Károlyt, báró Józsi-ka Miklóst, Vörösmarty Mihályt, gróf Széchenyi Istvánt, Deák Ferenczet, báró Eötvös Józsefet a magyar akadémia jelenlegi elnökét; Toldy Ferenczet, és — hogy az egyházi rendből is kegyelettel emlékezzem meg — egy Horváth Mihályt, Bartakovics Adalbertet, Ippolyi Arnoldot (mind nagy nevek, melyek kitörülhetlen betűkkel fognak örök időlkig a magyar nemzet Pantheonában ragyogni) üdvözölhet a magyar, hogy ne érdemelné meg a keresztyén vallás bármely más felekezetéhez tartozó el nem fogult embernek is osztatlan tiszteletét?

Azon okból tehát, hogy a XVIII-ik század elején r. catholicus testvéreink e város kebelében ujjal meghonosultak; a hely. hitvallásunknak, saját vallásuk megörövidítése miatti aggodalomra sem alap, sem ok nem létezett.

Másutt volt a baj.

(Folyt köv.)

Sz.

Fővárosi értesítő.

— A pesti állatkert folyvást népese-dik. Most is Egyiptomból újabb szállítmány érkezett, melyet egy cairoi kereskedő hozott magával. Az állatkert számára megszerzett gyűjteményben legkitünőbbben: a 2—3 láb hosszú óriási gyíkok, melyek egyike az ugynevezett Monitor niloticus (nilusi irtó) azért nevezetik így, mert a krokodil közeledtét hangos sziszegésével elárulja. A „Cleopatra” név alatt ismeretes nagy mérges kígyó, mely faj azért nevezetes, mert azt tartják róla, hogy Cleopatra cefélével mérgezte meg magát. — Szarvas viperák, melyek a legmérgezőbb kígyók közé tartoznak. Fekete és sárga egyiptomi scor-

vehető sikeresen gyakorlatba; a kuruzsolóknak állott a világ, mert a sok, bolternyőbe ütődött fej, és a tömördek burkolatlyukba szorult láb... gyors segélyt kívánt, a mit a piaci öreg koldusszonyok — kik uton utfélen valának kaphatók — szolgáltattak. — Tolvajás nem sok történt; mintha már nem is volna mit lopni tőlünk; ily szegényérzetében kiállotta el valaki, hogy pénze elveszett; de arról is kisült, hogy csak az esze veszett el, mert a pénze otthon a strimpfiben buslakodott. — Így volt a dolog sok női szívvel is, ujonan alig loptak el egykettőt. — A rendőség tehát jól viselte magát, mert a tolvajok előre bejelentették magokat, s így vitézül megcsipettek.

Ennek a szomorú vásárnak pedig az volt főoka, hogy a gabonakalászkok többnyire üresen maradtak; a mi kevés kalász meg tele volt; az le-hajtotta fejét, érezvén, hogy bizony belőle az ék-szerész sem tudna venni aranykalászt.

Azt az egyet azonban kénytelen — kellett len be kell vallanunk, hogy a civilisatio haladásának feltűnő jelei mutatkoztak e vásári idény alatt, mit leginkább az idegeneknek lehetett észrevenni; mert a kisszerű hazafisági rövidlátáságon erőt vett az általános világpolgársági öntudat; a nemzeti viseletet többnyire a kosmopolitai kényelmet adó lunge ruhák iránti ragaszkodás váltotta fel. Mit is nyom az a „magyar” nevezet, a „gentleman” czimzet ellenében? Azon táblalabírói szójárás meg, hogy: „egy sem jó juh az, mely a maga gyapját nem bírja” — nemde az egész világ szótárából régen kikopott?

Csoda-e, hogy a magyar szabóknak rossz vásárunk volt?! Bezzeg a németek annál több schnitzelt csináltak ebben az inséges időben. Ittak is rásert eleget — a jobboldal egészségére.

Mi meg igyunk: bort a baloldal egészségére, s kívánjuk: adjon isten jobb vás... világot a magyarnak.

X. Y. Z. J. V.

Debrecen 1869

67-73. n. sz.

a hírből

53, 54. n. sz.

hírből

piók. Egy afrikai sakál s több apróságok, melyek mind díszesen kiállítva sz. István napjától kezdve lesznek szemlélhetők.

A német színház helyisége érdekében tudjuk, hogy Ellenberger ur több német polgár aláírásával egy petíciót nyújtott be városi tanácsnak, hogy az mostani helyiség az építendő új német színház számára engedessék át; azonban a kérelem megtagadtatott, miután az említett „Erzsébet“-téri igen alkalmas hely valami másnak van kiszemelve.

A budai várban a történetileg is érdekes csonkatorony meghagyatik emlékezetnek okáért. — Mint tudjuk, régi királyaink alatt hadi foglyok börtönöztek benne.

Belföld.

* A pozsonyi primatialis palotát eladják.

* A pozsonyi takarékpénztár 200 frtot adományozott a poroszországi nagy bánya felrobbanásnál odavesztett munkások családjainak.

* A penzsi bucsuról midőn a örösegházi jegyző visszatérne, a szőri erdőben egy kitérni nem akaró fuvarossal találkozik, mivel aztán szóváltásba ereszkedvén puskája agyut is igénybe vette. A puská azonban elsült, az egész srétlővés a jegyző gyomrába furródott s azon nap meg is halt.

Külföld.

— A senatusi bizottmány tárgyalásai most már gyorsabban haladnak, s így azok befejezése nem sokára be fog következni. Már az eddigi tárgyalásokból is lehet látni, hogy a tervezet majdnem minden változtatás nélkül fog a bizottmány kezei közül kikerülni.

— Az angol lapok az Angliában beállott politikai szélesedést a Continensen történő legújabb politikai események bővebb tárgyalására fordítják. Több lap igen tüzetesen foglalkozik az osztrák-porosz sürgönyügygel, s leginkább Beust ellen nyilatkoznak, kinek Franciaországgal való kaczerkodását semmiképen nem képesek megbocsátani, s félnek, hogy az az 1866-iki események megdöntése kísérletére vezet. A mi pedig szerintük veszedelmes játéka lenne.

— A „Pall. Mall Gazette“ azon elégtelen hangulatról tudósít, a mely Hollandia keletindiai birtokain uralkodik. A hollandiak mind még a katonaság is a legnagyobb mértékben elégtelenek, s el vannak határozva, hogy egy köztársasággá alakulnak, vagy brit fenhatóság alá helyezik magokat. Ha Hollandia maga valamely állam által megtámadtatnék, a függetlenség e gyarmatokban tüstént kimondatik, vagy az angol zászló tüzetik ki. Ezen kívül még arra is számítanak, hogy Ausztráliával egyesülhetnek, a mi a legtermészetesebb szövetség lenne.

— A portának az egyiptomi alkirály iránti viszonyáról a tudósítások a legkielégítőbb hangzanak. Az alkirály a szultán levelére hirtelen igen mérsékelt hangon válaszolt.

Különfélek.

— A marienthali cistercita nő-szerzet zárdájában 30 év óta egy Dionysia nevű apácát tartottak elzárva. A szerencsétlent azon sors érte, mely pályatársai legtöbbjeit, s mely e lépés szükségszerű következménye: ugyanis akkor érezte át, hogy nem táplál hivatást a zárdai életre, midőn már letette a „megszeghetlen“ fogadalmat. Kétségbeesésében megszegte a kolostori fogadalmat. Ez és talán még inkább személyes indokok, elzárását vonták maga után. A szerencsétlen még elégedetlenebb lett sorsával, s ennek folytán a büntetések hatványozva nőttek, úgy hogy 30 év óta Dionysia testvér el sem hagyta czelláját, mely egy nedves földalatti börtön volt, a hol megőrült. Néha-néha a klastrom izmos kapusát küldték le az örülthez hogy szelidítse meg.

Midőn a papok által elátkozott sajtó bevillágitott Ubrik Borbála börtönébe is — Dionysia, valószínűleg, mert féltek a következményektől, — kibocsátották börtönéből. A ronda helységet kimeszelték, s kicsinosították, hogy rá se lehessen ismerni. A szerzet főnöknője most oly kegyes, hogy reggelit is ad a szerencsétlen apácának, fel is öltöztette, s néha-néha a kertbe megy vele sétálni; Dionysia testvér magához tért némileg, az örültségi roham gyakorta erőt vesz még rajta.

— A „Hon“-ban a következő cikket olvassuk. Adjátok vissza az anyának gyermekét! Özv. Bánik Terézia, a szerencsétlen Bánik Mathild édes anyja, több ízben hozzánk fordult, s kétségbeesetten hívta fel közremunkáljunkat felejtethetlen leányának megszabadítására. Fájdalom! nem vagyunk képesek számára egyéb

vigasztalást nyújtani, mint a rokonérzetét, a türelmét, a megnyugvását. Mivel azonban az ő ügye nem magánügy, hanem a társadalomé, — itt közöljük legközelebb hozzánk intézett levelét, különösen felhíván b. Eötvös minster ur figyelmét, hogy méltóztassék e dolgot valahára észrevenni és a megrabolt anyának s a vérig sértett társadalomnak elégtételt szolgáltatni. „Miután felfedeződek előttem — mondja az özvegy — azon borzasztó zárdai titkok, mikről eddig fogalmam sem volt, hogy mily elvetemedettségben élnek azon nők, a kik szentnek mondják magukat azóta nem tudok nyugodni. Nyugtalan érzés az egy anyának, egyetlen gyermekét egy oly büntésekben tudni, hol egykor az is a szerencsétlen Ubrik Borbála sorsára juthat.

En leányomat 16 éves korában a zárdába adtam nevelésbe, 2 év múlva akaratom ellen beavatták. És magam mentem be a zárdába érte, hogy kihozzam, a leánynak volt is kedve velem kijöni, azt mondá: kimegyek édes mamám, csak a tisztelendő anyától fogok elbucsuzni. Mikor azon furiák megláttak gyermekemmel beszélni, mind rám rohantak, mint vadállatok, hogy mit akarok? hogy merészeltem a zárdába jönni! A mint így vitáztak velem, eljött a gyónató- atya, és rám támad ő is: hogy merem a leányomat követelni! nincsen semmi jogom hozzá! Erre a lányom készült, hogy velem fog jönni. A mint azon szót kimondá, hogy kilép a zárdából, a gyónató atya átkokkal halmozta el, ha kilép azon elromlott világba és elhagyja ezen szent falakat. A leány megjed az átkoktól, miután már szívébe csepegtették a vak buzgalmat, hogy „a kik a rossz világban élnek, azok elkárhoznak, mind a pokolba jutnak. Egyedül a zárdai szüzek fognak üdvözülni és a mennyek országába jutni és szentekké válni.“ Erre sirva fakadt leányom és azt mondá: ha átkozott fogok lenni, a mint a lelkiatya mondja akkor nem fogok kimenni. Az apácák azonnal, mint egy áldozatokra rá rohantak, engem, az édes anyát, eltasztottak és kiharancsoltak a zárdából.

Azt jól tudták a tisztelendő urak, hogy én nem adtam beleegyezésemet, és mégis kérdezték tőle: az anya akarattal veszi-e fel a szent fátlyolt? Ő igent mondott, mert nem szabadott neki nemet mondani, — hiszen félt az átkoktól.

A törvényszéknél fel voltam szólítva, hogyha még egyszer háborítom leányomat szent életében, akkor szigoruan fognak velem elbánni.

Mit tehetek én arról, hogy gyermekemhez meg nem szüntem anyai érzéssel lenni! El nem nyomhatom azon lelki fájdalmakat, mint éjjel és nappal gyötörnek. Így tehát kénytelen vagyok megint szigoruan eltított leányom szent életét felbontani.

A mint a keresztanya folyamodott egy hónap kibocsátására, az tőle megtagadtatott, és én újra felszólítom a tisztelendő urakat, hogy adják ki gyermekemet! ha nem fogják szépségesen kiadni, én akkor ő Felségéhez fogok magam személyesen elmenni és esedezve lábaihoz borulni. Ő nem fogja azt kívánni, hogy anyátul egyetlen gyermekét elrabolják bizonyos elégtételt fog kiszolgáltatni nekem.

— A török-egyiptomi viszályhoz. Mig az európai diplomacia azzal foglalkozik, hogy a Sultán és a khedive közti viszályt minden áron kiegyenlítse, s maga Beust gróf mindent elkövet a legnagyobb erőfeszítéssel a kiegyezkedés létesítésére, addig a khedive egy igen egyszerű eszközhez folyamodott, mely által viszonya a szultánhoz meglehet a legszivélyesebbé fog alakulni. Abdul Azirnak van egy hét éves leánykaja, kit mindenek felett szeret, s Izmail basa ennek számára Párisban egy bábót rendelt meg, melynek fülbevalói 52,000 frankba kerültek. A khedive okos ember, — jól tudja, hogy a gyermekek által lehet a szüléket megnyerni. A báb talán többet fog eredményezni, mint az összes diplomacia; a mivel ugyan azt hisszük, hogy nem igen állítottunk valami rendkívülit.

Legújabb.

— A határvidéki kérdés csak egy részben oldatik meg; a körösi és sz.-györgyi határ ezredék, Fehértemplom, Zeng és Sziszek községek felosztása tényre válik. — Hát a többi marad ugy a mint volt? No, hát a magyar országgyűlés mit mond ezen fűrendszabályra?

— Páris, aug. 18. A császár a minster tanácsban elnökölt.

— Konstantinápoly, aug. 18. Az alkirály felelete megérkezett, s azt minden tekintetben megnyugtatónak, kielégítőnek mondják.

— Pest, aug. 19. Ő felsége megérkezése alkalmával f. hó 24-én a budai várorségi szolgálatot — ezuttal először honvédek fogják teljesíteni.

Könyvészet.

— Ujonnan megjelent könyvek, melyek kaphatók Telegdi Lajos könyvkereskedésében:

B.) Jog- és törvénytudományi munkák, statisztikai, politikai és más röpiratok. Hadászat.

186³/₄. törvényczikkek zsebkiadásban, füzve 1 ft 40—2 ft, vászonköt. 2—2 ft 80 kr. 8r. kiadás füzve 2 ft, vászonköt. 3 ft.

Knorr: Polgári perrendtartás kérdések és feleletekben 1 ft 20 kr.

Perrendtartás: Zsebkiadás, 80 kr, hivatalos kiadás 80 kr, 8r. kiadás 60—80 kr.

Szeniczey Gusztáv: polgári perrendtartás 80 krajczár.

U. a. Uj polgári törvénykezési eljárás irómanypéldákkal 2 köt. 3 ft 20 kr.

Függelék a perrendtartáshoz: Zsebkiadás 80 kr, 8r. kiadás 80 kr, minták nélkül 50 kr.

(Folyt. köv.)

Bécsi tőzsde aug. 19. cs. arany 5 99. ezüst 120.75

Közzgazdaszat.

— Debreczen, aug. 19. Az élet nemüekre az orsz. vásárkori árak lényegesen nem változtak.

— A lőrinczi országos vásár Debreczenben. — A hivatalosan jegyzett árak a következők voltak: 1 pár: hizott ökör 380—400 frt; hizott tehén 190—200 frt; I-ső rendű jármosökör 290—300 frt; II-od rendű jármosökör 200—250 frt; III-ad rendű jármosökör 190—200 frt; 1 db.: jó igásló 130—140 frt; hizott sertés 150 font szalonnás 48—50 frt; 1 pár: fél é. sovány süldő 18—20 frt; esztendő sovány süldő 30—35 frt; két esztendő sovány süldő 45—50 frt; anyabirka 5—7 frt; magyar juh 10—13 frt; ökörbőr 32—40 frt; tehénbőr 24—25 frt; lőbőr 10—12 frt; juhbőr 2—3 frt; báránybőr 1 ft 30—40 kr; 1 db.: ölnivaló veresborju 10—14 frt; nyársra való malacz 2 frt; ölnivaló bárány 2 frt; 100 db. nyulbőr 30 frt; ökörszarv 30—35 frt; szaruhegy 5—6 frt; nagyobb gyékény 140—150 frt; kisebb gyékény 60—70 frt; 1 mázsa: sós szalonna 33—34 frt; sós hárj 35—36 frt; juhturó 20—22 frt; nyers fagygyu 25 frt; sonkolyos méz 20—22 frt; kender kifésült 40—50 frt; kender fésületlen 16—18 frt; csepű 8—9 frt; montliszt 11 ft 60 kr; zsemle-liszt 10 ft 40 kr—11 ft; sárgaviaszk 125—128 frt; tavalyi gubics 16 frt 50 kr; fosztatlan uj toll 100—105 frt; ócskoll 30—40 frt; pehej uj 150—160 frt; pehely ócska 100—120 frt; enyv 30 frt; birkagyapju kétszer-nyíró 40—45 frt; birkagyapju egyszernyíró 60—75 frt; magyar gyapju mosott 40—45 frt; magyar gyapju mosatlan 25—30 frt; rongy fekete 4—4 ft 50 kr; rongy fehér 6—7 frt; lőszőr hosszu 110—120 frt; lőszőr kurta 55—56 frt; hamuzsír 21—22 frt; timsó 9—10 ft 50 kr; szappan 23—24 frt; repezeolaj tisztítatlan 33 ft; szoda angol fehér 9—10 frt; szappan 23—24 ft; repezeolaj tisztított 33 ft; 1 it cze: tehénvaj 60 kr; juhvaj 50 kr; szalonna-zsír 46 kr; szilvapálinka uj 40 kr; 6 44 kr; életpálinka 28 kr; szesz 30° 29 kr; tej 10 kr; tejfel 32 kr; borecset 16 kr; szeszecet 5 kr; szimmez 55—60 kr; aszaltszilva 10 kr; piaci liszt 5—6 kr; kendermagolaj 36—40 kr; vadrepezeolaj 36—40 kr; 1 mé r ó: buza 3 ft 75—4 ft; kétszeres 3—3 ft 20 kr; rozs 2 ft 60—70 kr; árpa 1 ft 80—90 kr; zab 1 ft 80—90 kr; tengeri 2 ft 80—90 kr; köles 2 ft 55—60 kr; kása 4 ft 50 kr; lenese szathmári 5 ft; borsó szathmári 4 ft; borsó szépségi 7 ft; paszuly 3—4 ft; vetett repcemag ősi 4—4 ft 50 kr; vadrepezemag 2 ft 50—3 ft; kendermag 2 ft 50—3 ft; aszalt szilva 8 ft; 1 zsák: burgonya 1 ft 60—2 ft; 1 pár: tyuk 90 kr; csirke 60 kr; kappan 70 kr; kövér lud 4 ft; sovány lud 2 ft 20 kr; kacsa 90 kr; 12 db.: tojás 24 kr; 100 it cze: hegyi uj bor 9—10 ft; hegyi ó bor 10—11 ft.

— Pest, aug. 18. Az időjárás folytonosan boros. A hőmérő + 23°. A buzaüzlet forgalma ma nyugodtabb. A malmok igen óvatosak, a vásárlásban. Mintegy 20,000 mérő kelt el. 87¹/₂ π -os 5 ft 75 kr; 88 π -os 5 ft 80 kr; 86 π -os 5 ft 45 kr; 89 π -os 5 ft 95 kr; rozs 78—80 π -os 3 ft 25 kr; árpa 72 π -os 2 ft; zab változatlan.

IPARTÖRVÉNY. (éVge.)

84. §. Harmad és utolsó fokú hatóság a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi minster.

85. §. Oly személyszállító vállalatok, — ide nem értve a vasuton, folyón vagy csatornán való szállítást — melyek ugyanazon megye, illetőleg kerület több járásaira terjednek ki, a megye alis-

